

DM

röviden

Urali féldrágakövek

Az urali féldrágakövek szverdlóvszki üzemének termelési jelentősége emelkedett, mióta a kövek megmunkálásához ultrahangos berendezést és különleges gyémántkorongokat használnak. Míg korábban a féldrágák megmunkálása napokat, sőt heteket igényelt, addig a mai modern szerszámok segítségével a kemény anyagot a másodperc tört része alatt csiszolják és vágják.

Az urali mesterek alkotásai már két és fél százada keltenek méltán elismerést. Az urali mesterek az idősebb nemzedék hagyományainak méltó folytatói. A kvarcit, az achát, a malachit, a jaspis hagyományos féldrágakövek, amelyekből vázak, hamutartókat, gyertyatartókat, püderdobozokat, különféle ajándékokat készítenek. A kőfaragó tudása abban mutatkozik meg, hogy hangsúlyozni tudja a kő szépségét. Az urali gyár az Egyesült Államokba, Olaszországba, Belgiumba, Dániába, Magyarországra, Lengyelországba és számos más országba exportál ajándéktárgyakat.

SÜTŐIPARI DOLGOZÓK VETÉLKEDŐJE

A Csongrád megyei Sütőipari Vállalat harminc szocialista brigádjának 210 dolgozója jelentkezett a kongresszusai verseny során rendezett szellemi vetélkedőre. A nagy létszám miatt tavasszal elődöntőn, tegnapelőtt, vasárnap délelőtt pedig a döntőn adtak számot felkészültségükről a dolgozók. A szakmai, balesetvédelmi, politikai és irodalmi témájú kérdésekre a kisteleki üzem Ady Endre szocialista brigád tagjai válaszoltak legjobban, második helyen az üllésiek Közös cél brigádjá végzett, harmadik pedig a csongrádi üzem Lenin nevét viselő brigádja lett. A döntőn részt vevő valamennyi résztvevő pénzjutalmat és oklevelet kapott.

AZ ÉV LEGSZEBB BÉLYEGE

Kihírdették az év legszebb bélyege pályázat eredményét. A gyűjtők szavazata alapján Csontváry, Kosztka Tivadar „Tengerparti sétalovaglás” című festménye alapján készült bélyegblossz kapta a kitüntetést.

AZ EGYESÜLETI MUNKA ÉRTÉKELÉSE

Taggyűlést tart ma, kedden délután 3 órakor a Technika Házában a Faipari Tudományos Egyesület Csongrád megyei csoportja. Értékelik az egyesület idei munkáját, majd műszaki „Kicsoda-micsoda” játék következik, melyre a helyszínen lehet nevezni.

KAMARAEST

A filharmonia C kamarabérleti sorozatában a szegedi szimfonikus kamaragüttese játszik holnap, szerdán este 8 órai kezdettel a Tömörkény zeneművészeti szakiskola középiskola Lenin körüli nagyertermében. Vezényel Szalatsy István, zongorán közreműködik V. Szőnye Katalin. A műsoron Szervánszky, Huzella Elek, Kocsár Miklós és Honegger művei szerepelnek.

KÜLÖNLEGES SZÓTÁR

A lengyel „Slansk” Könyvkiadó 1975-ben a környezetvédelem problémáival foglalkozó különleges enciklopédikus szótárt bocsát ki.

A legrégibb magyar nyelvű levél

A közelmúltban a pesti utcán postakocsik méltóságos teljes vonulása hirdette, hogy száz évvel ezelőtt alakult meg Bernben az Egyetemes Postaegyesület. A centenáriumi alkalmából nem érdektelen felidézni néhány adalékot a levelezés néhai őstörténetéből, pontosabban azt, hogy a legrégibb magyar nyelvű levelet ki küldte ki, és hogyan jutott el a címzettéhez.

A szóban forgó levél a feltevések szerint anno domini 1486-ban kelt. Kisvárdára küldték Mátyás király udvarából, s címzése — a kornak megfelelően — még latin volt, így szólt: „Magnifico domini Nicolae de Kysvarda Fratri nostro carissimo”. Azaz hevenyészett fordításban: Nagyhatalmú Várdai Miklós főispánnak. Szövege pedig — mai helyesírásunk szerint — a következő: „En jó uram, tudja meg te, hogy a levél, hogy amióta Bé-

gányitól Vajda uramnak a dologról üzentél, tud meg bizonyos, hogy azt neki mind szórul szóra elbeszélte. En is beszéltem vele, igen fogadta, hogy örömet törekedik benne. Minden jó végre azért tud meg bizonyos, hogy itt Visegrádon szólunk királyi öfelségének. Azért a leveleket, amelyekről beszélünk, minél hamarabb felküldheted, annál hamarabb küldjed.

Aladár atyádfia”. Aladár üzenete még így, „korszerű” formában sem túl világos, hát még az eredeti, Mátyás-korabeli magyarsággal! Érdekeltesül egy rész eredetiben: „... itt Visegrádon szólunk királyi öfelségének” részt Aladár atyafi így vetette papírra: „ithten Vysegradon Zolunk kytalnak Ew felsekeenek”. Az aláírás pedig így került a pergamentre: „Allada atyadyfia”.

A helyi sakkbajnokságon történt. Ellenfelem a tizenötödik lépés után kutyaszorítóba került. Arcán kínos gyötrelem tükröződött. A következő lépésnél rákvörös lett, nehezen lélegzett.

— Másfajta kombináción medí-tál? — kérdeztem, látva leplezetlen zavarát.

— Igen — válaszolta megadóan, és sóhajtott. — Vállalatom első helye még mindig biztosítva volt. Egyedül a főmérnök ellenállását kellett megtörnöm. Magával viszont sehogy sem boldogulok. Aprópos! Véletlenül nem a műszergyártás területén dolgozik?

— Nem.

— Kár — sóhajtott hosszan ellenfelem, és a szívéhez kapott.

— Csak nincs rosszul? Próbáljuk meg együtt elemezni a következő lépést — biztattam készséggel.

— Komolyan mondja?

— A legkomolyabban! Kezdjük! Mivel szeretne lépni?

— A lóval..., mondjuk: ide...

— Nagyon helyes — bólintottam, és ellentámadásba lendültem, megmutatván neki, hogyan lesz oda a bástyája. — Főleg a királyra koncentráljon — figyelmeztettem. — A

király értéke óriási. Próbálja az én királyszárnyamat gyengíteni.

Szót fogadott. Támadott és mosolyogni kezdett.

— Nagyszerű! Szépen alakulnak a dolgok. Hányadik lépésnél szokott variációkba bocsátkozni?

— Általában a tizediknél...

— Remek! En már rögtön a harmadiknál.

— Eh, miért is ültém le magával...

— Semmi vész! Szívesen segítek. Először is sáncolja el magát, a bástya fontos szerepét tartsa szem előtt.

— Köszönöm, de miért segít állandóan? Talán mert merőben más szakterületen dolgozunk? Várjunk csak, mi is a szakmája?

— Gépészmérnök.

— Remek! Ugyanis nálunk, a műszergyárban, nagy szükség van jó szakemberekre. És látom, magának borotva esze van. Alkalmazkodó, rugalmas típus. Mennyi a fizetése?

— Háromezer-ötszáz.

— Garantálom, nálam főmérnök lehetne, havi 4 ezer 500 alappal.

— Komolyan mondja?

— A legkomolyabban! Milyen lépés következik?

— Ad még nekem egy sakkot — mondtam, és megnyitottam előtte a győzelméhez vezető utat.

Ellenfelem valósággal kivirult. Az elégedettségtől köhécselve dörzsölte kezét, ide-oda tologatta a figurákat. En pedig túrtörtöttem magam, nem akartam leendő főnököm örömét szegni. Engedtem: hadd győzzön.

— Matt! — kiáltott fel végül diadalittasan. — Jól kikészítettem! No, ne búsuljon. Tegyük úgy, mint a gyerekek: háromszoros hurra a győztesnek.

— Gratulálok. És mi lesz a munkával?

— Miféle munkával? — nézett rám értetlenül. — Nálam ilyen időtlen sakkozónak nincs üres státusz!

V. Sz.

6—11°

Várható időjárás kedd estig: jobbára erősen felhős idő, megismétlődő esővel, záporral, a magasabb hegyeiken átfutó havas esővel, hózáporral. Mérsékelt déli, délnyugati, később többfelé megélénkülő, a Dunántúlon helyenként megerősödő, átmenetileg északnyugatra forduló szél. A várható legmagasabb nappali hőmérséklet kedden: 6—11 fok között.

HÓLEPELLEN A MÁTRA

A Mátrába beköszöntött a tél. Hétfőre virradó éjjel hó esett és a hőmérséklet is nulla fokra süllyedt. A hegycsúcsait összefüggő fehér takaró borítja. Kékestetőn a hó vastagsága 2 centiméterre nőtt. Az erdő fái is fehér, téli ruhát váltottak. A friss, tapadó hó sportolásra még nem elegendő, ritka szép látványt nyújt. A Mátra: az ország teteje káprázó fehérben ragyog, az alacsonyabban fekvő hegyeket pedig továbbra is a változatos színekben pompázó őszi lombok díszítik.

Gyerekek

Két kisfiú beszélget:
— Te hol születted?
— Kórházban.
— Mi bajod volt?

COLLEGIUM ARTIUM

Az egyetem művészeti kollegiumának képzőművészeti szekciójának Kondor Béláról tart előadást dr. Németh Lajos egyetemi tanár, művészettörténész, ma, kedden este 8 órai kezdettel a természettudományi kar Béke-épületének nagyertermében.

PARTIZÁN-EMLEKMŰ

A többségében munkásfiatalokból, egyetemistákból diákokból verbuválódott Görgey-partizánegység a Bőrszőnyben harcolt hazánk felszabadításáért. Hazánk felszabadulásának 30. évfordulója alkalmából Vámosmikolán emlékművet avatnak. A börszőnyi partizánok tevékenységét megörökítő emlékmű egy kőlapok közé, hegyére állított, csaknem kétméteres kő, Illés Gyula szobrászművész alkotása. A kőlapokra felvélik a partizánegység hősi halottainak nevét.

KÖZLEKEDESI BALESETEK

Csengelén, a Felszabadulás utcában Laczkó Mózes Antal, Csengele, Móra Ferenc utca 8. szám alatti lakos figyelmetlenül átmént az úttest egyik oldaláról a másikra. Ezért egy motorkerékpáros elütötte. Súlyos sérülést szenvedett a motorkerékpár vezetője, Kormányos József, Csengele, Tanya 536. szám alatti lakos. — A sándorfalvi és a szatymazi be-kötő út kereszteződésében kerékpáron közlekedett Kakusi Mihály, Szatymaz, I. kerület 221. szám alatti lakos, aki nem adott elhaladási elsőbbséget egy gépkocsinak, amely elütötte. A kerékpárost súlyos sérüléssel szállították kórházba.

MAGÁNLAKEZTÉSÉRT BÖRTÖN

Alkalmi ismerősökkel szórakozott a szőregi Hintaló csárdában Balogh József 19 éves, Szőreg, Gyár utca 10. szám alatti lakos. Szőregi közútársai egyike elárulta, hogy lakásuk ablakát valaki betörte és még nem üvegezték be, csupán fóliát feszítettek rá. Ezt az értesülést kihasználva a vádlott néhány nap múlva bemászott alkalmi ismerősének lakásába, a nyolonnal borított ablakon át és különböző ruhá-neműket vitt el magával. A szegedi járásbírószék Balogh Józsefet jogerősen hat hónap börtönrre ítélte.

József Attila-szavalóverseny

József Attila születésének 70. évfordulójára országos szavalóversenyt hirdet a Kulturális Minisztérium, a Magyar Rádió, a Népművelési Intézet, a KISZ Központi Bizottsága, a Magyar Televízió, a Szakszervezetek Országos Tanácsa, a Magyar Írók Szövetsége, a Honvédelmi Minisztérium, a Szövetkezetek Országos Tanácsa, az Ipari Szövetkezetek Országos Tanácsa és Somogy megye tanácsa. A versenyre benevezhetnek irodalmi színpadok, színjátszó csoportok, versmondókörök 3—3 tagból álló csapattal, és egyéni szavalókkal is. A csapatok tagjait egyéni versmondóként is elbírálják, tehát külön jelentkezniük nem kell.

A szavalóversenyen indulóknak tíz József Attila-versessel és tíz mai magyar költeménnyel kell benevezniük. A csoportok tagjainak és az egyénileg induló versenyzőknek alsó korhatára 16 év. A csoportok vagy körök fenntartója lehet művelődési otthon, iskola, tartózat, a fegyveres erőkhöz, a tanácsokhoz, a szakszervezetekhez, a szövetkezetekhez stb.

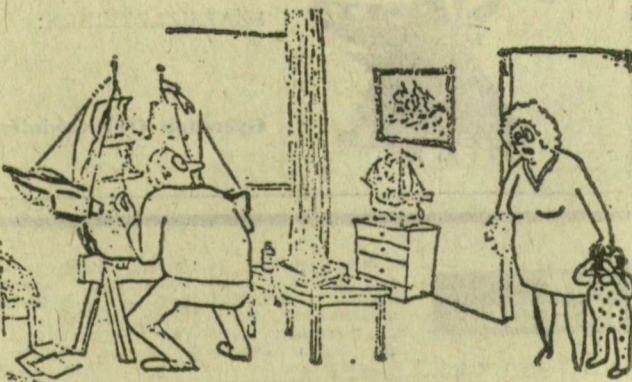
A verseny több szakaszos lesz. A helyi (területi) selejtezők után kerül sor a megyei, illetve Budapesten az összevont területi elődöntőkre. Minden egyes elődöntőről a legjobb pontértéket elért három csapat, és három egyéni versenyző juthat tovább a középdöntőbe. A középdöntőkből egy-egy csapat, valamint három versmondó juthat a döntőbe.

A rádió a középdöntőből hangképeket sugároz, a döntőt pedig egyenesben közvetíti. A televízió a középdöntőket és a döntőt is egyenesben közvetíti. A zsűri jutalmazza, illetve díjazza a középdöntő és a döntő legjobb eredményt elért csapatait, egyéni versmondóit és a csapatokat felkészítő művészeti vezetőit, rendezőt is.

A József Attila-szavalóversenyre a megyei művelődési központokban (népművelési tanácsadóknál) lehet jelentkezni november 15-ig.

Az elődöntőket a jövő év februárjában tartják. A középdöntőkre pedig 1975 februárban—márciusában kerül sor Békéscsabán, Egerben, Pécsen, Veszprémben és Budapesten. A döntő időpontja Balatonszárszón: 1975. április 11.

Hobbi

— Néha azért a fiaddal is foglalkozhatnál

A könyvsorsjáték nyereményei

A 38. könyvsorsjáték húzásaának főbb nyereményei: Zsiguli személygépkocsit nyert az V. osztály 10 419 számú sorsjegy. Tízezer forintot vásárlási utalványt nyert: VII. osztály 14 042-es, illetve a IX. osztály 3539-es számú sorsjegy. Egy darab ötezer forintot vásárlási utalványt nyert az V. osztály 13 910-es számú sorsjegy, valamint a VI. osztály 3533 számú sorsjegy. NDK-körutazást nyert a XIV. osztály 3161-es számú; Leningrád—Helsinki utazást a IX. osztály 1776 számú sorsjegy; Napospart—Isztambul utazást a VI. osztály 13 099 számú sorsjegy; Leningrád—Moszkva utazást a XIII. osztály 13 107 számú sorsjegy; erdélyi körutazást a X. osztály 261-es számú sorsjegy; salzburgi üdülést a

X. osztály 6750 számú sorsjegy; rovinyi üdülést a III. osztály 4024-es számú sorsjegy; prágai utazást a VI. osztály 11 941-es sorsjegy; tátrai üdülést a IX. osztály 13 481-es számú sorsjegy; jugoszláviai körutazást a XII. osztály 4550 számú sorsjegy.

Ezenkívül számos könyvnyereményt húztak ki. A nyereményjegyzék október 30-ától megtekinthető és beolvasható a könyvesboltokban, vonását.

ITTAS JÁRMŰVEZETŐK

Motorkerékpárját ittas állapotban vezette Mihályteleken Kovács István, Rőszke 146. szám alatti lakos. Jogerősen 2 ezer 800 forintba bírságolták és javasolták jogszítványának visszavonását is. — Mészáros István, Kistelek, Tanya 548. szám alatti lakost Szentesen érték tetten a járőrök, amint tehergépkocsit vezetett ittas állapotban. Mészáros 2 ezer 500 forintba bírságolták és javasolták ellenőrző lapjának bevonását.

DÉLMAGYARORSZÁG

4 Magyar Szocialista Munkáspárti Szeged városi Bizottságának lapja. — Megjelenik hétköznap 8. vasárnap 12. oldalon. — Főszerkesztő: F. Nagy István — Szerkesztőség és kiadóhivatal: 6740 Szeged Magyar Tanácskörtársaság útja 10 — Telefon: 13-335, 13-003 — Felírók kiadó: Kovács László — A lapot nyomja: Szegedi Nyomda Szeged Baicsv Zsilinszky utca 28 — Index: 29 053 — Előfizetési díj egy hónapra 30 forint.